

Hankintalain uudistamiseen

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/4099/2024

11.3.2025 / Lausunto

Pandemia-aika osoitti, että kriittisistä tuotteista voi tulla valtava pula ja valtiot voivat jäädä yksin. Meidän tulee huolehtia huoltovarmuudesta niin, että tuotteiden valmistamisen osaaminen säilyy Suomessa. Näin mahdollistamme kriittisten tuotteiden saatavuuden kriisitilanteissa.

Suomalisten yritysten sisällä on valmistusosaamista ja kykyä hankkia tarvittavia materiaaleja eli tietoa arvoketjuista. Valtion tulisi tehdä hankintoja myös pienten ja keskisuurten yritysten tarjonnasta, koska siten mahdollistetaan monipuolinen tarjonta ja yritysten kehittyminen, joka lisää huoltovarmuutta.

On varmistettava, että kotimaisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin ja nähtävä kokonaiskustannusvaikutus. Kotimaassa tuotetut tuotteet luovat ja säilyttävät työpaikkoja ja pitävät kriittisen osaamisen lähellä ja mahdollistavat uusien innovaatioiden syntymistä. Kotimaiset yritykset myös lisäävät vastuullista toimintaa sekä läpinäkyvyyttä arvoketjuissa sekä tuottavat tärkeää toimitusvarmuutta. Kolmansista maista tulevien tuotteiden osalta voidaan nähdä riskejä toimitusvarmuudessa, vastuullisuudessa ympäristön ja ihmisoikeuksien osalta. Kotimaisten yritysten hankintaketjujen läpi on tarvittaessa paljon helpompi nähdä.

Kotimaisilla yrityksillä tulee olla mahdollisuus tarjota kilpailutuksiin kannattavasti. Kannattava liiketoiminta on kaikkien etu, työntekijän, työnantajan ja valtion. Suomi tarvitsee yrityksiä ja työpaikkoja, jotka luovat toimitusvarmuutta erityisesti huoltovarmuuskriittisille tuotteille, kuten esimerkiksi sairaaloihin, puolustusvoimille ja muihin kriittisiin tarpeisiin. Yritysten tulee saada harjoitella kriittistä tuotantoa ollakseen valmiina tarvittaessa. Näin ollen valtion tulisi hankkia tuotteita käyttöön tasaisesti niin, että yrityksissä oleva tietotaito säilytetään. Esimerkiksi pandemian aikana saavutettu kotimainen suojatakkien volyymitason tuotanto on ajettu alas, koska pandemian jälkeen tilauksia ei enää saatu, sillä kilpailutuksessa painotettiin halvinta hintaa. Samalla menetettiin tärkeää osaamista ja arvoketjuja, joista tulisi pitää huolta.

Kurikassa 11.3.2025

Toimitusjohtaja ja väitöskirjatutkija
Liina-Maaria Lönnroth

Tella Group
Tella Oy
Tella Protect Oy